

Taşlara Basarak Ay Gibi Doğan

Bahtiyar ASLAN

Çocukluğunu ne diye alıp geldiğini, o kalabalığın içinde beni nasıl ve neden bulduğunu, yüzüne çarpan nefesimle bile savrulan hafif, ince, ipek saçlarını ne diye dudaklarıma emanet ettiğini elbette ikimize has bir bilgiyle biliyorum. Elbette Tanrı da biliyor fakat yine de bu bilgi ikimize has bir bilgidir. Tanrının biliyor olması niteliğini değiştirmiyor. Üçümüze has mı demeliydim? Fakat hayır, bir bilginin Tanrıya has olması bambaşka bir şey olmalı... Bir çocuk olarak sevilme istiyorsun elbette. Bu kadar değil, bundan ibaret değil. İkimize has olan bilgiyi ortaya dökerek değilim. Asıl sebep bambaşka. Yüzün çiçeklenmiş, uçuk pembe, yer yer al, gözlerinin menekşeleri gülümsüyor; capcanlı, taptaze, bir sabah ışığı, bir uyanış, bir ilkbahar... Sanki baygın bir koku yayılacak ışıkların arasından. Hafif bir rüzgâr esiyor, dağılan, savrulan saçların yüzüne, dudaklarına tutunmak istiyor. Konuştukça dudaklarından kurtulan birkaç tel boşlukta kavislenip ayrılmak istemezmiş gibi dudaklarının kıyısından başlayan uçuk pembeye tutunuyor. Sesini duyuyorum, sesinin rengini olanca güzelliğiyle tadıyorum, civıltısını en küçük ayrıntısına kadar zapt ediyorum, fakat söylediğin hiçbir şeyi anlamıyorum. Bütün benliğimle yüzünde kıvrılıp duran birkaç tel ve sesinin rengiyle meşgulüm. O birkaç tele ve o renge, civıltıya aitim artık. Tutup öpsem bu çocuğu...

Sonra kaybolup gidiyorsun kalabalığın içinde. Bunu bilerek, isteyerek, öyle olması gerektiğine inanarak yapıyorsun. Hayır, kalabalıktan gizlenecek bir şey yok, asıl ikimizin bilmemesi gerekiyor, en iyi bildiğimiz şeyi, bize has bir bilgi olan şeyi... Ne tuhaf! Bize has olan bilgiyi ikimizin de bilmemesi... Bunun bir gereklilik oluşu... Neler söylüyorum ben? Kapıdan geçip gidiyorsun karanlık bir koridora doğru, arkada yere kadar uzanan, yürüyüşünün rüzgârıyla fısırdayan bir elbise. Fuşya demiştin değil mi? Benim için her zaman pembe işte, pembenin bir tonu. "İkinci güneşi her şeyi güzelleştirir". Bunu kim söylemişti ilk, ikimize? Hatırlıyor musun? Florya'da mı yoksa Sarayburnu'nda mı, kıyıya sonradan getirilip oturtulmuş büyük kayalardan birinin üstünde, başın biraz ileride, gözlerin ufka bakıyor, dudaklarını aralayıp dişlerinin parlaklığını havaya yayıyorsun, karanlık bir odaya bir kapı aralığından güneş giriyor, omuzların dik fakat kasmıyorsun vücudunu, böyle olması gerektiğini söylüyorum, sen

uyguluyorsun, ikinci güneşini arkamıza almışız, işte tam o sırada -bir simitçi miydi yoksa? Belki de bir martıdır, ne dersin? Olmaz mı, olamaz mı?- birisi ya da bir şey söylüyor bize bunu. Fakat sen zaten güzelsin, o gün de güzeldin ve hiçbir zaman tıpkı o gün de söz konusu olduğu gibi güneşe ya da başka bir şeyin yardımına ihtiyaç duymadı güzelliğin.

Koridora girince sırtındaki elbisenin rengi değişiyor, önce tatlı, esneyen bir mora dönüşüyor; bir lavanta kokusu kopup geliyor ve bütün vücudumu sarıyor; sonra şarabi bir bordoya... Karanlığın içinde uzaklaştıkça ton değiştirerek siyahta karar kılıyorsun. Simsiyah bir vücut olarak uzaklaşıp gidiyorsun. Dönüp baksan geriye saçlarını savurarak, dönüp baksan belki de ikimiz birden büyüyeceğiz. O çocuğu öpmeliyim gözlerinden, yanaklarından, saçlarının ucundan, boşluğa değdiği yerden... Fakat...

O iki katlı toprak evin önündeki gevrek toprağa nasılsa yıllarca tutunmuş olan dut ağacının gölgesindeyim. Yıllar sonra nereden çıktığı bilinmeyen ani bir fırtınada -üstelik mevsim yaz- savrulan yağmurla birlikte ta kökünden sökülüp yan yatacak olan dut ağacının gölgesi... Sonra bir salkım söğüt filizi koparıp getirecekler gölün kıyısından, dikip sulayacaklar. Gevrek toprağın üstünde tutunabilmesi için sürekli sulanması gerekecek. Çünkü birazcık kazılsa pur çıkıyor, kaya çıkıyor. Neyse ki suyunu esirgemeyecekler ve az zamanda kocaman, koyu gölgeli, fırtınanın kökünden söktüğü duttan bile koyu gölgeli bir ağaç olup çıkacak. Şimdi minderini onun altına serip sonsuza bakıyor, gittikçe küçülen, yumruk kadar kalan bedeniyle oturup sonsuza yolcu ettiklerinin çıkıp gelmesini bekliyor. O fırtınadan yıllar öncesi, gölgede birden yapa yalnız olduğumu fark ediyorum. Etrafımda kimse kalmamış, terk edip gitmişler beni. İkinci vakti olmalı, bütün bakışlarım yalnızlığımdaymış olduğundan güneşi filan göremiyorum. Sonsuz bir boşluğun içinde yuvarlanan benliğimi nasıl bir yordamla girişteki karanlık, soğuk, loş koridora attığımı bilmiyorum. Beyaz olduğunu hatırladığım duvarları ellerimle yoklayarak ilerliyorum. Bir körün her şeyi parmaklarıyla görebileceğini bilmiyorum henüz. Fakat dokunduğum duvarların badanalı olduğunu biliyorum, hatta görüyorum. Taze kireç kokusunu duydukça bilgim kesinleşiyor, etrafımı kuşatan karanlık aydınlanıyor. Fakat yalnızlıktan korkarak karanlığa kaçmak fikrini bugüne kadar hiç düşünmemiş olduğuma şaşıyorum. Nasıl ve neden atladım? Oysa bu tür şeyler her zaman avlar zihnimi. Böyle imkânsızlıklara, çelişiklere teşnedir aklım.

Durup seni mi düşünmeliyim? Yoksa geri dönüp dut ağacının gölgesinde yıllar sonra olacakları mı? Fırtınayı ve sonrasında büyüyen salkım söğüdü mü? Yoksa salkım söğüdü'nün gölgesinde gittikçe küçülen bedeniyle yumruk gibi oturup sonsuza bakan kadını mı bulmalıyım? Kimdir bu kadın? Nereden tanıyorum? Tanrım, ölüm böyle bir şey midir, bir insana böyle mi yaklaşır ve böyle mi yakışır? Küçülerek yaklaşıyor ölüme. Uzaklaşan bir şeyin küçülmesi gibi

işte. Mekânda uzaklaşma fikriyle zamanda uzaklaşma fikrinin ameliyesi aynı onda. Zamanda uzaklaşırken de küçülüyor işte. Aramıza ölüm mü girecek? Kim bilir? Kimin önden gideceğini kim bilir? Giden kim olursa olsun araya giren ölüm değil midir? Dizlerinin dibinde yer veriyor bana. Göklere bakıyor sürekli, ara sıra kuzeydeki dağların kızıl ve soğuk yüzüne. Yağmuru çağırıyor, geliyor; rüzgârı kovalıyor, gidiyor. Tanrıya yalvarırken, bedeninden çıktığını görüyorum. Yığılıp kalıyor bedeni saatlerce, sessiz, kıpırtısız. Kimi zaman buz gibi. Neden sonra ürpererek, şiddetli titremelerle, seğirmelerle geri dönüyor, derin bir nefesle, korkunç bir yorgunluktan sıyrılmak ister gibi bir “of” çekeerek, karası iyice kaybolmuş gözlerini aralıyor, kalkıp oturuyor, toparlanıyor, üstüne başına çeki düzen vermeye çalışıyor. Dönüp, “sakın” diyor, “sakın kimseye söyleme gördüklerini”...

O karanlık koridoru geçip sol köşedeki kapıdan büyükçe bir kilere girdiğimde beni sapsarı bir çizme köpek gibi havlayarak karşıladı. Büyüdükçe zembereği kurulan oyuncaklara benzeteceğim onu. Küçükük bir çocuk çizmesiydi, belki de tam ayağıma uygun, fakat öfkeli bir köpek havlamasıyla beni kovaladı. Tıkır tıkır seslerle peşim sıra geldi, karanlık koridoru bu sefer tersine ve koşarcasına geçerek kendimi dışarı attım. Gidip dut ağacının gölgesine, yalnızlığıma sığındım tekrar. Oturup küçükük aklımla beni kovalayanın bir çizme olup olmadığını düşündüm. Yalnızlığımı unutmuş olmalıym. Belki küçükük bir köpek yavrusu vardır içinde diye düşünmüştüm. Kalkıp tekrar aynı yolu takip ederek büyük kilerin kapısını açıp içeri girdim. Bu sefer beni ekşi tarhana, kuru üzüm, pekmez sucuğu, turşu, ayva ve daha bir sürü yiyecek kokusunun karışımı karşıladı. Çizmeyi hemencecik unutuvermişim. Usul usul içinde kuru üzüm olduğunu düşündüğüm çuvala doğru ilerlemeye başladım. Kiler, kocaman bir salon kadardı. Ta dipte büyük, ahşap, küçük kapakları olan bir tekne vardı. Devasa bir sandığı andırıyordu. Neredeyse bir adam boyundaydı. Tepesindeki büyük kapak bir kere kapanıyor ve ta yaza kadar bir daha açılmıyordu. İçi un dolu bu teknenin ön tarafında, en alttaki küçük kapaklar ihtiyaç duyuldukça açılıyor, gereği kadar un alınıp geri kapatılıyordu. Onun yanında bir sıra çuval diziliydi duvar boyunca. Kilerin ortasında iki direk vardı ve bu iki direğin arasına yatay olarak büyük bir kalas uzatılmış, kalasın altına; başına, ortasına ve sonuna gelecek şekilde aynı boyda düzgün, iri, siyah taşlar konarak yükseltilmişti. İşte bu kalasın üstündeki turşu küplerinin arasındaydı duruyordu üzüm çuvalı. Çuvala yaklaşım elimi uzattığımda birden kalasın altından sarı çizmenin havlayarak, tıktırlarla saldırdığını gördüm. Olanca gücümle koşup dışarı çıktım ve kapıyı hızlıca kapattım. Koridoru ezber geçip gittim ve yine aynı gölgeye, her zaman oturduğu mindere oturdum.

Sıcak yaz gecelerinde dama çıkıyor, bir kıl çul ve o ince minderini sürükleyip götürüyor, orta yere yayıp oturuyor, kuzeye çeviriyor bakışlarını;

ay ışığında silueti iyice beliren dağa bakıyor. Bildiğimden, onun bildiğinden, ikimize has bir bilgi olduğundan kalkıp gidiyorum, varıp çulun üzerine uzanıyor, başımı dizlerine koyuyorum. Lafın ucunu kanatmak için uğraşıyorum bir süre, “konuşturma beni” demesini bekliyorum. Bu, içinde konuşma isteğini, konuşup paylaşma, paylaşip geçmişe gitme, geçmişe gidip ölüleri diriltme isteğini barındıran bir “konuşturma beni”. Bunu ikimiz de biliyoruz. Ben sordukça o anlatıyor. Anlattıkça açılıyor, genişliyor, ışıqlanıyor, bir ipek gibi yumuşayan varlığını damın üstüne yayıyor, sonra içinden gelen bir rüzgârla bütün köyün üstüne, oradan harman yerine, karşı dağlara derken gökyüzüne... Çıkıp gidiyor geçmişe, ayaklarının tabanını yaran bir aşkla dağları nasıl aştığını, kayaların keskin yanlarından nasıl sekerek geçtiğini, kuş olup uçtuğunu, yel olup estiğini anlatıyor, bir kere daha yaşıyor. Anlattıkça ayakları kanamaya başlıyor, vücudunu, ellerini, kollarını, yüzünü çalılar parçalıyor, sonra bir yangın yerindeymiş gibi çırpınıyor, su istiyor, -dili damağına yapışmış olmalı- kesik kesik konuşuyor. Merdivenlerden koşarak iniyorum, elimdeki bakraçla camiden yana seğirtiyorum, meydanda kendi şarkısını durmadan söyleyen, sonsuza kadar söyleyecekmış gibi akan -onun geleceğini de, ileride nasıl susturulacağını da düşünmeli bir yerde, bir zamanda oturup- çeşmeden su alıp geri dönüyorum. Yüzüne gözüne serpiyor önce, taşırarak, çenesinin iki yanından göğsüne akan sulara aldirmayarak içiyor. Kanınca kaldırıp bir tarafa koyuyor bakracı. Kalaylı bakracın içine ay düşüyor, dönüp bakıyor, elinin tersiyle deviriyor nedense, içindeki su toprak dama dökülüyor, bir toprak kokusu buluyor genzimizi, bakraç tıngır mıngır yuvarlanıp bir yerde karar kılıyor.

Sarı çizmenin bir köpek gibi havladığına, havlayıp da beni kovaladığına hiç kimse inanmadı; ne annem, ne babam, ne de arkadaşlarım. Oysa ben adım gibi emindim. Ninem, nefsimle karşılaştığımı söyledi, köpek nefsimle. Nefis, bir köpekti ailemizin içinde, görünmeyen, görüldüğü zaman azarlanıp kovalanan. Bir yanlışlık olmalıydı, bu sefer kovulan, kovalanan köpek değil bendim. Ninemin söylediklerine aklım yatmadı. Sonra sonra çizmeyi de sorgulamayı akıl ettim. Eğer karşılaştığım nefsimse neden bir çizme, havlayan bir çizme, köpek-çizme olarak görünmüştü bana? Babamın geçen bayramda vaat edip almadığı çizmeyi hatırladım. Ama siyah bir çizmeydi benim istediğim. Hiçbir zaman sarı ya da yeşil, ne bileyim siyah olmayan bir çizme istememiştim. Üstelik beni kovalayan çizmenin siyah olması köpek nefise daha yakışan bir şeydi. Siyah ya da kırçıl olmalıydı nefis köpeği. Çocukluğum boyunca o kilere bir daha girmedim. Sarı çizme giyen arkadaşlarımla küstüm. Fakat ne annemin, ne babamın, ne de ninemin telkinleri, o kilerdeki sarı çizmenin bir köpek gibi havlayarak beni kovaladığı gerçeğinin değişmesine yetmedi. Bunun böyle olduğuna bütün kalbimle inanıyordum. Ertesi gün bahçede, boy atmış, iyice uzamış ebegümeçlerinin uçlarından tohumlarını avucumla sıyrarak topladım, ceplerime doldurdum. Evcilik oynarken kırmızı renklerinden ötürü biber ola-

rak satardım küçük bakkalımda. Gidip yanal elmanın altına, kuşluk vaktinden ta öğle sıcağına kadar küçük bir tarla kazdım bir çomakla. Kan ter içinde kalmıştım ve nedense yapayalnızdım. Kimseler yoktu yine. Korkmadım. Kazdığım yere, o küçük tarlaya cebimden çıkardığım tohumları ekтім. Sonra gidip büyük dutun yanı başındaki kuyudan su çektim, götürüp tarlayı suladım. Gelip yattım büyük dutun koyu gölgesine. Hemen yanındaki köfte kayısının dallarında parlayan meyvelerin çağrısına yenilmeden uykuya daldım. Uyandıgımda annem ve babam başucumdaydı. Ben uyurken gelip oturmuşlar, uyardırmaya da kıyamamışlar belli ki. Kalkıp tarlama gittim ve ektiğim tohumların yeşerdiğini, çocuk ellerimle bir karış olduğunu gördüm. Buna da inanmadılar. Rüya gördüğümü söylediler. Böyle böyle ikna ettiler beni bir zaman sonra gördüklerimin rüya olduğuna. İkna olduğumdaysa artık rüya göremez oldum, öyle rüyalar terk edip gittiler.

“Şu damın arka yanından, taşlara basarak ay doğar gibi çıkıp geldi bir gece” diyor. Özlemiştim, göresim gelmişti, sabahtan akşama gözümün yaşı dinmemişti. Dağlara bakıp türkü söyler olmuştum. “Bir gelse de görsem” diyordum ama geleceğine hiç aklım kesmiyordu. Neden gelsin ki? Umutsuzca ağlıyordum, umutsuzca bekliyordum. Çıkıp geldi de eline varınca, “demek çok özledin, demek gelmez sandın, deyyusun kızı seni” dedi. Ne bileyim işte. Cahillikten zahir. Elim ayağıma dolaştı, ayran getirdim önce, sonra tereyağlı bir pilav yaptım. Sağa sola koşup durdum, ne getirsem, ne yedirip içirsem diye. Evde de bir şey yok doğru dürüst. Anladı telaaşımı, mahcubiyetimi. Bir çay demlesem keşke... Ne bir atım çay, ne bir tutam şeker... Yokluk, kıtlık yılları işte. Çok sever çayı. Neden sonra seslendi, “git” dedi, “kilerin beri yanındaki direğin dibindeki torbayı aç, bir çay demle de içelim” dedi. Bildim ki o torbanın içinde çay ve şeker var. Hiç girmemişti kilere, hiç bilmezdi. Utanarak gittim, vardım ki direğin dibinde bembeyaz bir küçük bez torba. İçinde de bir pakette çay, bir pakette de şeker. Çayı demledim, alıp çıktım. Ay doğmuş, şavkının altında namaza durmuş. Bir kenara oturup baktım. Çayını verip el bağladım. İçtikten sonra, “ne zaman özlersen çağır, çıkıp geliriz” dedi. Dedi ve gitti. Elini vermedi giderken. Sonra ne zaman istesem çağırdım, ne zaman çağırırsam çıkıp geldi. Derken zaman geçti öbür dünyaya bakmaya başladı gözleri. “Giderse ne yapacağım?” diye geçirdim içimden, başucunda otururken. Bembeyaz, upuzun yatıyor. Göğsü inip inip kalkıyor. Şöyle bir baktı gözlerimin içine, içimde ne varsa yanıp kavruldu, bir küp su olsa içeceğim, “gene gelirim, korkma, iki dünya arası ne ki, iki adım yol” dedi. Sonra dedi ki “bizi özlediğin zaman bir hastalık musallat olur sana. Hasretimizdendir. Ziyaret edersen geçer. Sonra sonra sıklaşır, artar, geçmek bilmez. İşte o zaman senin de vaktin gelmiş demektir”... Gittikçe artıyor hasreti, hastalık nöbetleri sıklaşıyor, üstünde ölümün gölgesinin belli belirsiz dolaştığı bir sevinç beliriyor yüzünde.

Geniş toprak damın bir köşesine düşen küçük odanın kapısı yarı aralık. Sarı çizmenin korkusuyla sofayı gölgeden gözetlediğim, yalnızlaştığım bir ikinci vakti, tahta merdivenleri küçük adımlarla çıkıp kapıya yaklaşıyorum. Belki sadece çocukça bir merak. Fakat ne göreceğimi biliyorum âdeta. İkimiz de biliyoruz. Gene bize has bir bilgi. O da öyle diyor, “o gece geleceğini galiba ikimize has bir bilgiyle biliyordum. Bunu kendime sonradan fısıldadım”. Secadenin ucunda, ellerini açmış, gözlerini, aklarını artırarak gökyüzüne çevirmiş. Dizlerinin üstünde yaylanıp duruyor, dövünüyor, elleriyle gökleri tırma-lıyor, bulut sağıyor belki, birazdan yağmur yağacaktır, çırpınıyor, bir ara başı kesilmiş bir horoz gibi dönmeye başlıyor. Korkulu gözlerle seyrediyorum ama kaçıp gitmeyi akıl edemiyorum. Hayır, tam öyle değil, insana kaçıp gitmeyi salık veren bir korku değil bu, başka bir şey... Sonunda dizlerinin üstünde ha-valanıyor birden, neredeyse tavana degecek. Boşlukta bir an çırpınıp yere düşüyor. Bir ses, birden kesilen, düğümlenen bir sesle düştüğü yerde bayılıp kalıyor. Bütün bunların ne anlama geldiğini biliyorum aslında. Az sonra annemle teyzem geliyor, komşu kadınlar geliyor, toplanıyorlar başucuna. Ellerinde göklerden taradığı bulutlarla dönüp bakıyor gözlerime. Hiçbir şey söylemiyor, bakışlarını duvara, paslı, kalınca bir çiviye asılı torbaya çeviriyor, gözleriyle onu bana vasiyet ettiğini söylüyor, odada bulunan herkesi şahit tutuyor. Sonra yumuyor gözlerini. Uçuk yeşil bir elbise var içinde, entarisi uzun, eski, eprimiş biraz. Bu onun elbisesidir, damın arkasından taşlara basarak ay gibi doğanın...

Şimdi dut ağacının altında, onun minderine oturmuş geleceğe bakıyorum. Yaz ortasında birdenbire çıkıveren, çıkıp da dut ağacını kökünden söken fırtınayı, sonra küçücük bir dalın gevrek toprağa dikilişini, sürekli sulanışını, yavaş yavaş bir salkım söğüde dönüşünü, sonra onun arkasında kıl bir çulu sürükleyerek dama yayışını, incecik minderine oturup beni dizlerine çağırışını... Hepsini tek tek, bütün ayrıntılarıyla görüyorum. Derken çıkıp gidiyorum çocukluğumu bırakarak. O karanlık koridorun önünde seni, senin çocukluğunu alıp gelişini bekliyorum. Kalabalık her şeyi imkânsızlaştıran bir çiğ gibi üstüme geliyor, nefesim daralıyor, göğsüm sıkışıyor, zaman esneyip genişliyor, uzadıkça uzuyor bekleyişim, karanlık inceliyor katılaşıyor. Bir mızrak, kapkara bir mızrak gibi uzayıp geliyor, göğsüme dayanıyor. Ellerimi açıp göklerden bulut sağmaya başlıyorum, kimseler olmasa diz çöküp dövüneceğim, inleyip feryat edeceğim. Derken bir lavanta kokusu tutuyor her yeri, gelip yüzüme çarpıyor. Bu, senin olan, senin teninde değişip tazelenen, yenilenen bir lavanta. Hafif, ince, nazik bir rüzgâr çıkmış. İlk sabahta, daha çiğ dam-lalarına güneş değmemiş... Bütün dünyayı kaplayan lavanta tarhları arasında dolaşılıyor. Her yer morun en güzel tonunu arayan bir dalgalanma içinde. Uçuk yeşil bir gülümseme dudaklarında, karanlığın içinden çıkıp geliyorsun.